

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

*А.В. Глущенко, студентка гр. 401-ГО
В.В. Чернишов, к. філос. н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СУТНІСТЬ ТА ВИДИ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ

Сьогодні зростає потреба у спілкуванні та співпраці між країнами та народами з різними мовами та культурними традиціями. Це призвело до суттєвих змін у підходах до вивчення іноземних мов у закладах загальної середньої освіти. У цьому випадку актуальним є розвиток навичок монологічного мовлення.

Москалець В.П. трактує монологічне мовлення як мовлення, в якому говорить одна особа, а інші слухають і сприймають її мовлення [3, с. 63].

Схоже визначення дав Казанжи О.В.: монологічне мовлення як комунікаційний акт, у якому той, хто говорить, і той, хто слухає, не міняються ролями [2, с. 28].

Прикладами монологічного мовлення можуть бути доповідь, лекція, виступ на зборах, пояснення нового матеріалу на уроці тощо. Це відносно розгорнутий різновид мовлення. Монологічне мовлення є активним або довільним різновидом мовлення. Зокрема, щоб виконати монологічний акт мовлення, той, хто проголошує, має розуміти повний зміст думки і вміти непримусово формулювати власну думку чи логічну кількість думок.

Монологічне мовлення є різновидом організованого мовлення. Промовці заздалегідь планують не тільки окремі слова та речення, а й цілі виступу, цілі монологу, іноді подумки, а іноді записують у вигляді плану чи конспекту [6].

Таким чином, можна визначити монологічне мовлення як різновид організованого мовлення, в якому один говорить, а інші слухають і сприймають інформацію.

Монолог як висловлювання однієї особи протиставляється діалогу як колективній формі спілкування. На відміну від двосторонньої розмови, монологічне спілкування є одностороннім. Тема діалогу є спільною для двох або більше комунікантів і відрізняється від теми монологу. Діалог характеризується енергійністю та активністю, а монолог є більш завершеним і семантично замкнутим [5, с. 145].

Видами монологічного мовлення є підготовлене та непідготовлене.

Підготовлене мовлення – це висловлювання, елементи якого попередньо сформульовані, автоматизовані в додаткових фразеологічних одиницях, а потім відтворені у формі повідомлення, розповіді, інформації

Непідготовлене (спонтанне) мовлення означає рівень володіння мовою, при якому мовець може використовувати раніше вивчену мову та

мовленнєвий матеріал без підготовки, без опори на заздалегідь визначені мовні одиниці, без підказок і допомоги з боку вчителя [1, с. 158].

Монологічне мовлення виконує такі комунікативні функції (рис. 1).

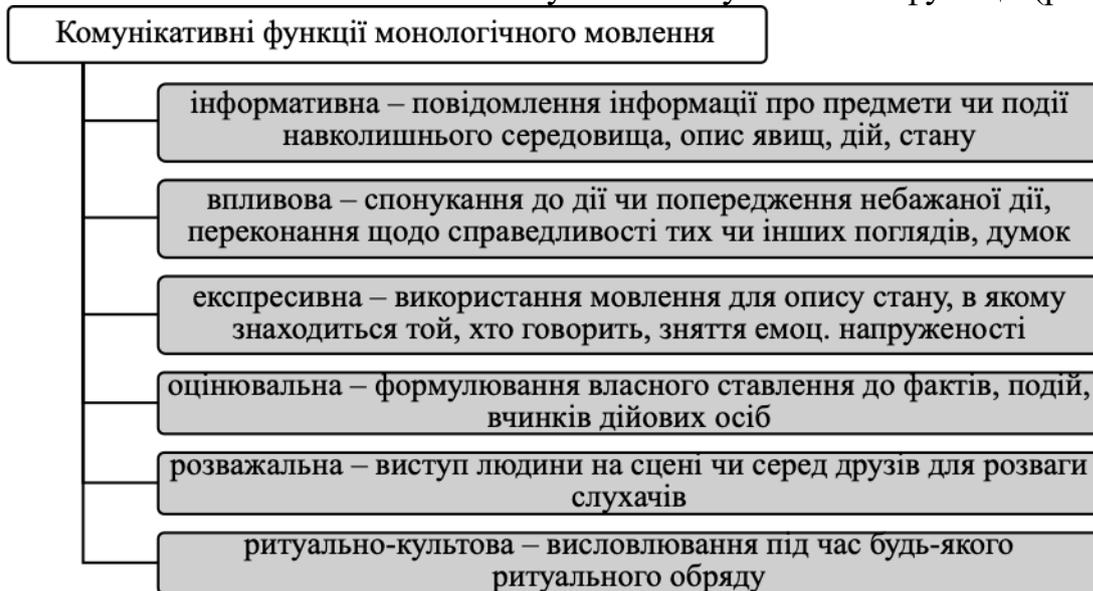

Рис. 1. Комунікативні функції монологічного мовлення [4, с. 69]

Кожна з цих функцій має відповідні психологічні стимули, свої особливі мовні засоби передачі думок та мету висловлювання.

Таким чином, монологічне мовлення – різновид організованого мовлення, в якому один говорить, а інші слухають і сприймають інформацію. Видами монологічного мовлення є підготовлене та непідготовлене.

Література

1. Базилевич З.В., Зубрик А.Р. Монологічне мовлення як продуктивний вид мовленнєвої діяльності. *Методика навчання іноземних мов*. 2019. № 1. С. 157-159.
2. Казанжи О.В. *Методика навчання іноземної мови: навч.-метод. посіб.* Миколаїв, 2019. 227 с.
3. Москалець В.П. *Загальна психологія: підручник*. Київ: Ліра-К., 2020. 564 с.
4. Пікулицька Л.В. Суть і характеристика монологічного мовлення під час вивчення РМІ у вищій школі. *Педагогіка в системі гуманітарного знання*. 2016. № 1. С. 68–71.
5. Редько В.Г. *Шкільний підручник іноземної мови: проектування, конструювання, апробація: монографія*. Київ: Педагогічна думка, 2022. 293 с.
6. Фаустова І.А., Григор'єва Т.Ю. *Навчання монологічного мовлення учнів старшої школи на уроках англійської мови. Актуальні проблеми навчання іноземних мов за професійним спрямуванням*. 2022. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/33889/> (дата звернення: 23.04.2024).